

A biztonságpolitika átalakuló világa Recenzió

Kaszvár Attila – Zalai-Göbölös Noémi: A globális erőközpontok és a nemzetközi biztonság

(2017, Bíbor Kiadó, Miskolc. 138. oldal)

Orosz Levente¹

A szerzőpáros nehéz fába vágta a fejszét, amikor olyan összefoglaló művet kívánt írni a 21. század biztonsági kihívásairól, amely „*megteremtheti az alapokat a biztonságpolitika későbbi mélységi elsajátításának,*”² ugyanakkor nem csak tankönyvként használható, hanem a pusztán érdeklődők szempontjából is érdekes olvasmány lehet.

A Nemzeti Közszerzői Egyetem oktatói által jegyzett, nem titkoltan is elsősorban oktatási célokra készült mű két fő fejezetre tagolódik, amelyek közül az első a biztonságról, míg a második az úgynevezett nemzetközi erőközpontokról tartalmaz ismereteket.

Az „*A biztonság*” címet viselő fejezetben röviden kifejtésre kerül a biztonság fogalma, majd ezt követően annak számos dimenziójával ismertetik meg a szerzők, kiterjesztve az ismeretanyagot a hazai és a nemzetközi dimenzióra is. Kiemelten is értékesnek ítéltető, hogy a szerzők összegzik, egybeszedik a biztonsági kihívásokat, közérthető, ugyanakkor hallgatói szempontok alapján könnyen elsajátítható formában. Ezzel pedig hozzájárulnak, hogy egy folyamatosan változó környezet elemeinek pillanatnyi állapota rögzítésre kerüljön, amint azt művükben jelzik is: „*A biztonság egy olyan számos, változó és egyben folyamatosan bővülő dimenzióval rendelkező fogalom, amelynek meghatározása sokszorosan kiterjedt tudományközi kitekintést von magával.*”³ Mivel várhatóan a könyv olvasóinak többsége egy speciális szakirány iránt érdeklődők közül fog kikerülni, ezért érdemes ezt az összegzést a rendvédelmi szolgálatok szempontjából is vizsgálni, amelyek, mint azt Zalai-Göbölös egy korábbi tanulmányában rögzítette „*a változó biztonságpolitikai környezetből származó kihívásokra döntően technikai-, módszertani fejlesztésekkel válaszoltak.*”⁴

A szerzők sorra veszik azokat a veszélyhelyzeteket, amelyek a biztonságot fenyegethetik, és részletesen elemzik azok összetevőit is. Ezzel megfelelő alapot

¹ A Miskolci Egyetem politológia szakos hallgatója.

² KASZVÁR Attila – ZALAI-GÖBÖLÖS Noémi (2017): A globális erőközpontok és a nemzetközi biztonság. Bíbor Kiadó. Miskolc. p. 12.

³ Uo. p. 14.

⁴ ZALAI Noémi (2016): Új típusú kihívások: generációváltás a nemzetbiztonsági szolgálatoknál. Nemzetbiztonsági Szemle 2016/1. p. 35.

A 3D nyomtatási technológiával előállított tűzfegyverek biztonságpolitikai kihívásainak vizsgálata a fegyverrendészet aspektusából II.

adnak az oktatók és a hallgatók kezébe is, az ismeretek átadásához és elsajátításához.

Igen értékes résznek tekinthető a biztonságpolitika hazai és a biztonságpolitika nemzetközi (európai) megközelítését kifejtő két fejezet, amelyek ismertetik a katonai és biztonsági stratégiák jellegzetességeit, megteremtve ezáltal a lehetőségét az összehasonlító elemzés számára is.

A nemzetközi kapcsolatok és a biztonságpolitika magyar szakirodalmában újszerű ötletnek számít a birodalom és nagyhatalom evolúciós folyamatoként létrejövő erőközpontok fogalmának bevezetése, amelyek sajátosságait és jellegzetes vonásait a szerzők részletesen taglalják. Véleményük szerint az államközi kapcsolatok és a biztonságpolitika jövőben meghatározó tényezői ezek a több országot gazdaságilag függővé tevő, azonban egyben fel is emelő formációk.

A szerzők szerint a globális erőközpontok kritériumainak jelenleg elsősorban az Amerikai Egyesült Államok felel meg, továbbá a *„felgyorsuló globalizáció folyamatai új lehetőségeket teremtettek”*⁵ a Kínai Népköztársaság számára, amely *„túlnöve korábbi regionális hatalmi pozícióján, a világpolitika egyik legbefolyásosabb, generális érdekérvényesítő képességű”*⁶ államként *„elkerülhetetlen tényezővé vált a nemzetközi folyamatokban”*⁷ hatalmi tényezőjeként csatlakozhat az USA-hoz, és a jövőben *„ennek megfelelően alakítja az ország biztonságpolitikáját.”*⁸

A kötet zárófejezetében a szerzők arra a következtetésre jutnak, hogy a nemzetközi erőközpontokat a közeljövőben számos jelentős biztonsági kihívás fogja érni, amelyek közül kiemelik a terrorizmus jelentőségét, amellyel kapcsolatosan rögzítik, hogy az a klasszikus értelemben egyértelműen *„politikai jelenség, amely mögött strukturális és pszichológiai tényezők egyaránt vannak,”*⁹ de a 21. század modern kihívásai is megerősítik, hogy az *„vallási alapokra támaszkodó, de alapvetően változatlanul politikailag motivált”*¹⁰ cselekedet. Kasznár és Zalai-

⁵ KASZNÁR Attila (2016): Vallás és kormányzat Kínában. Bíbor Kiadó. Miskolc. 172. o.

⁶ KASZNÁR Attila (2017): A magyarországi kínai bevándorlás és annak nemzetiségi jogi aspektusai. Belügyi Szemle 2017/10. p. 5.

⁷ KASZNÁR Attila (2016): The Chinese Culture and Hungary. Occasional Papers on Religion in Eastern Europe: Vol. 36: Iss. 3, Article 3. p. 16.. (a szerző fordítása)
Available at: <http://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol36/iss3/3>

⁸ MATURE Tamás (2017): A Kínai Kommunista Párt 19. kongresszusa és egy új korszak hajnala. SVKK Elemzések 2017/29. p. 4.

⁹ GÁL István László (2016): Új biztonságpolitikai kihívás a XXI. században: a terrorizmus finanszírozása. Szakmai Szemle 2012/1. p. 5.

¹⁰ BÁCS Zoltán György (2016): Turizmus és biztonság: turizmus a terrorizmus árnyékában. In.: GONDA Tibor (szerk.): A Kárpát-medence turizmusának és vidékfejlesztésének aktuális kérdései: Tanulmányok a turizmus és a vidékfejlesztés témaköréből. A PTE,

Göbölös ezáltal megerősítik azt a feltevést, hogy a „*konfliktusok legfőbb jellemzőjévé vált az államiság hiánya*”,¹¹ és ennek ténye teljesen újszerű válaszlépések megtételét teszi szükségessé.

Az írás egyik legfőbb értékének tekinthető, hogy kiterjedt alaposággal dolgozza fel a témában született legújabb szakirodalmat, különösen is koncentrálna a magyarországi szerzőkre, miközben ezt természetesen ötvözi a régebben született, azonban aktualitásukat a mai napig is megőrző tudományos anyagokkal. A közel száz feldolgozott szakirodalmi alkotás már eleve tiszteletet parancsol, különösképpen ilyen széttartó témakörök esetén, amely törekvés hozzásegít, annak a modernkori nemzetbiztonsági gondolkodásmódnak az elsajátításához amely „*a háttérben meghúzódó folyamatok azonosítására, indokolt esetben a társadalmi eredők mélyebb megértésére*”¹² irányul.

A pozitívumok kiemelése mellett nem hagyhatjuk szó nélkül a hiányosságokat sem. Sajnálatos módon az írás terjedelme nem engedte meg, hogy a szerzők elmélyüljenek egy-egy problématerület kifejtésében. Ebből adódhat az olvasóban az az érzés, mintha időnként túl kívántak volna esni egy témakör ismertetésén, ebből adódóan azt csak felületesen, vagy felsorolva – a bővebb kifejtést mellőzve – mutatták be. Ennek a hibának az orvoslása lehetővé tenné, hogy a kötet a biztonságpolitika tanulmányainak alapvető kézikönyveként is használatos lehessen.

Összességében azonban leszögezhetjük, hogy a Kasznár–Zalai-Göbölös szerzőpáros hiánypótló, a magyar biztonságpolitikai gondolkodásban előremutató írásművet készített, amely új, úttörő koncepciókat tartalmaz a 21. század globális biztonságával kapcsolatban.

¹¹ RESPERGER István (2016): Stratégiák és fogalmak háborúja, az aszimmetrikus hadviselés hadtudományi megközelítése. Hadtudomány 2016. p. 40.

¹² KOVÁCS Zoltán András – DOBÁK Imre (2017): Korszakváltások a magyar nemzetbiztonsági intézményrendszerben (1990-2016). In.: FINSZTER Géza – SÁBJANICS István (szerk.): Biztonsági kihívások a 21. században. Dialóg Campus Kiadó. Budapest. p. 198.